

2014:30

Glimmebodagården - golvundersökning 2014

Jimmy Juhlin Alftberg, 2014

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2014:30

Glimmebodagården - golvundersökning 2014

Antikvarisk medverkan, 2014
Brösarp socken, 1032
Tomelilla kommun
Skåne län

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx

www.regionmuseet.se

© 2014 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2014:30

Omslagsfoto: Partiellt rötskadade bolster i gamla köksdelen.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Glimmebodagården - golvundersökning 2014

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Skyddsföreskrifter enligt KML	5
Utförda åtgärder	5
Iakttagelser under restaureringen	8
Avvikelser från arbetshandlingar	8
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	8
Bilaga 1	9

Tomelilla kommun, Glimmebodagården ungefärligt markerad

Del av Brösarp socken, Glimmebodagården markerad

Sammanfattning av utförda åtgärder

Golvet i gamla köket har tagits upp och undersökning har utförts av underliggande ytor. Tillika har golvbrädor i angränsande rum (nya köket) lyfts upp i syfte att undersöka om spridning av svampangrepp skett. Ett åtgärdsförslag har därefter upprättats gällande hur det fortsatta arbetet lämpligtvis bör gå tillväga. Uppgiften för antikvariskt medverkande var att dokumentera golvupptagningen och den vidare undersökningen i angränsande rum.

Administrativa uppgifter

Objekt	Glimmebodagården
Socken	Brösarp
Kommun	Tomelilla
Arbetshandlingar	Knadriks kulturbygg AB, 2013-11-24
Länsstyrelsens diarienummer	2014-01-30, Dnr 434-27932-2013
Regionmuseets diarienummer	K12.20-33-14, 1032
Byggherre/beställare	Albo härads hembygdsförening
Entreprenör	Knadriks kulturbygg AB
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Jimmy Juhlin Alftberg
Byggnadstid	Februari–september 2014
Slutbesiktning	2014-04-10 (antikvarisk del exkl. tillkommande arbeten enligt beslut)
Bidrag till kulturmiljövård	90%, 17 438:- inkl. moms
Rapport granskad av	Emelie Petersson

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Det aktuella utrymmet har under en längre tid varit påfallande fuktigt. Indikationer/misstankar framkom under arbeten i angränsande rum 2012–2013, samt genom regelbunden tillsyn i aktuellt utrymme, att det fanns pågående fuktproblem.

Skyddsföreskrifter enligt KML

Glimmebodagården skyddas sedan 1994 som byggnadsminne, såväl till de exteriöra som de interiöra delarna.

Utförda åtgärder

Trägolvet i gamla köket (fig. 1) togs upp och de underliggande bolstren frilades. Därefter undersöktes samtliga ytor i anslutning till väggar/fotträ. Rötskador och svampangrepp kunde konstateras på både den sentida murstocken och på an-

gränsande fotträ i norra och östra delen av utrymmet (fig. 3 och 4). Undersökning utfördes även i nya köket, där två golvbrädor togs upp. Samtligt angripet trämaterial avlägsnades från platsen. I övrigt hänvisas till åtgärdsförslaget upprättat av Karl-Magnus Melin, Knadriks Kulturbygg AB (Bilaga 1).

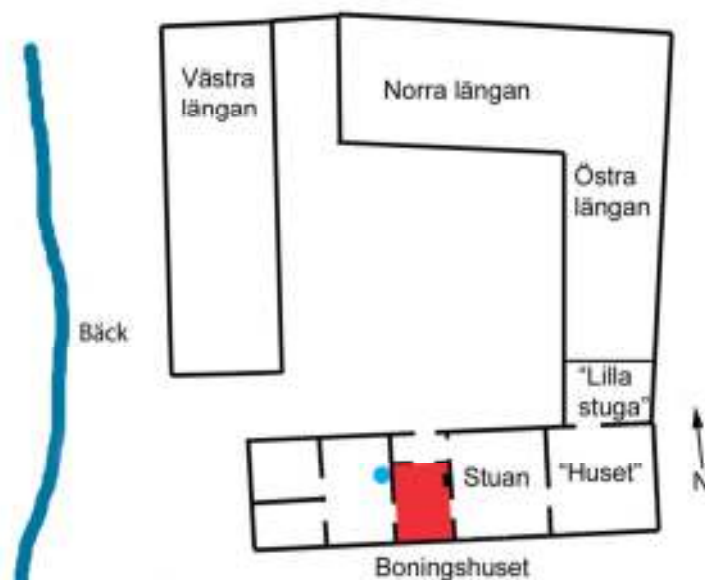

Fig. 1. Plan över Glimmebodagården. Röd markering visar området för golvupptagningen. Blå prick visar var golvbrädor togs upp i nya köket, i syfte att se om svampangrepp spridit sig.

Fig. 2. Golvet upptaget. Vy mot öster.

Fig. 3. Svampangripna partier vid murstocken.

Fig. 4. Svampangripna partier vid utrymmets norra och nordöstra del.

lakttagelser under restaureringen

Grundstenarna till den ursprungliga illaren fanns synliga under trägolvet och komplexets fulla utbredning inom huset gick att ungefärligt dokumenteras (fig. 2). På golvet fanns även resterna efter en kullerstensbeläggning.

Stora delar av det underliggande timret – bolstren – uppvisade spår efter tidigare användningsområden, t.ex. skårer och borrhål.

Avvikelser från arbetshandlingar

Inga avvikelser ha noterats.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna är utförda i enighet med Länsstyrelsens beslut samt efter byggnadens egna förutsättningar.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2013-11-26 Ansökningshandlingar, Albo härads hembygdsförening
- 2014-01-24 Länsstyrelsens tillståndsbeslut
- 2014-01-30 Länsstyrelsens beslut om byggnadsvårdsbidrag
- 2014-09-20 Åtgärdsförslag upprättat av Knadriks Kulturbygg AB
- 2014-10-02 Slutbesiktningsprotokoll

Kristianstad 2014-10-02

Jimmy Jublin Alfberg

Bilaga 1

KNADRIKS KULTURBYGG AB

Aktivt godkänt medlemsföretag i BEVIS
(Byggnadsvård i Skåne)

2014-09-20

Till

Albo Härads hembygdsförening
Byggansvarig Kenneth Olsson

Glimmebodagården

Rapport avseende upprivning av golv samt medverkan vid undersökning och framtagande av åtgärdsförslag.

Enligt offert 2013-11-24 och tillstånd från Lst plockades svampskadat golv och golvbjälkar bort varpå ett möte anordnades på plats. Medverkande på mötet var från Albo härads hembygdsförening Kenneth Olsson, Clas Johnsson, Hans Nilsson och Henry Carlsson, från Knadriks Kulturbygg AB Ingmar Melin och Kalle Melin samt från Regionmuseet Jimmy Juhlin.

Det framgick tydligt att mycel från svampen gick in i murstocken. Vidare fanns på en lägre nivå delar av det stengolv som funnits inuti illaren kvar samt rester av bakugnens fundament kvar.

Det förslag som under diskussionerna blev förespråkade var följande:

Ursprungligt stengolv kompletteras och grundstenarna från bakugnen får ingå i detta golv. Fördelarna var att man då får luftning av kringliggande bjälkar, inget nytt trämaterial tillförs som kan ge framtida näring åt svampen, man får en pedagogisk förståelse för att utrymmet tidigare haft en bakugn. Vidare bestämde att ett par bräder skulle lyftas i koket för att undersöka hur status var under det golv som ersattes på tidigt 1990-tal och som då hade stora hussvampangrepp.

När dessa golvbräder lyftes kunde det konstateras att det inte fanns någon konstig doft samt att inga svampangrepp syntes.

Albo härads hembygdsförenings "ring" som ansvarar för Glimmebodagården diskuterade golvfrågan ytterligare vilket föranledde ett nytt möte på plats fredagen den 19 september 2014.

Medverkande på detta möte var från hembygdsföreningen Clas Johnsson, Kenneth Olsson, Henry Carlsson, Hans Nilsson och från Knadriks Kulturbygg Ingmar Melin och Kalle Melin.

Ringens hade på grund av att liggande förslag till åtgärd skulle innebära en försämrad tillgänglighet ändrat sig och önskar därför återinlägga ett trägolv om det inte är möjligt att bryta upp det lägre liggande stengolvet och fundamentstenarna till bakugnen för att lägga dessa i en ny och högre nivå. Då antikvariskt medverkande Jimmy Juhlin påpekat vikten av att originalgolvet ska ligga kvar på sin ursprungliga nivå oavsett att det skulle vara tekniskt ytterst tveksamt att fylla upp med grus mot golvbjälkarna med tanke på svampen ansågs detta alternativ som mindre lämpligt. Kalle Melin lovade dock att lyfta frågan med Jimmy Juhlin då han ändå informerade vad som sagts på mötet.

Då även återinläggandet av ett trägolv tekniskt är ett betydligt sämre alternativ ur svampsynpunkt beslutades det att det krävs ytterligare undersökning och ett åtgärdsförslag. Aktuell expert är Johan Matson på Mycoteam som är främsta auktoriteten i Norden samt redan är insatt i ärendet då det är han som analyserat svampen.

När Jimmy Juhlin informerades 2014-09-20 var han av åsikten att en uppbrytning av fundament stenar och ursprungligt illaregolv inte var ett alternativ. Vidare hade han inget att erinra mot att gå vidare med ett expertutlåtande från Johan Matson då ett mer osäkert tekniskt alternativ med nytt trägolv väljs.

Kalle Melin kommer nu kontakta Johan Matson för offert och undersöka möjligheten till att han snarast kommer och undersöker angreppet. Denna offert kommer ligga som grund för ansökan om bemyndigande medel för fortsatt utredning av en hållbar lösning.

Kalle Melin

KNADRIKS KULTURBYGG 044-12 37 73 Bg 5333 – 2284
Grängsgatan 19 0708-670 278 VAT-nr SE491203363801
291 59 Kristianstad Innehar F-skattsedel

Regionmuseets E-rapportserie 2014

Kulturmiljö

1. Baldringe kyrka – utvändig renovering, Baldringe sn, AM, Maria Sträng, 2013
2. Pynten i Vattenriket, Kristianstad sn, BD, Jimmy Juhlin Alftberg och Helene Stalin Åkesson, 2013–2014
3. Barkåkra kyrkogård, Barkåkra sn, VP, Åsa Jakobsson och Maria Sträng, 2013
4. Södra Sandby kyrka – medeltida träskulpturer, Södra Sandby sn, AM, Maria Sträng, 2013
5. St Petri kyrka – ombyggnad av värme- och ventilationssystem, Klippans sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2013
6. Långalts myr – markanvändning och historia, Örkelljunga och Skånes Fagerhult sn, DK, Cissela Olsson, 2013
7. Östra Karaby kyrka – utvändig renovering, Östra Karaby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
8. Dalby kyrka, 9½- Sekler av förändring, byggnadsarkeologiska iakttagelser vid utvändig renovering, Dalby sn, BAD Petter Jansson, 2012
9. Norra kyrkogården i Lund, Lunds stad, VP och bilaga med kvartersbeskrivning, Kerstin Börjesson, Åsa Jacobsson och Anna Rabow, 2013
10. Buxbom, Handbok om buxbom på begravningsplatser i Skåne och Blekinge, PJ, Cissela Olsson och Anna Rabow, 2014
11. Dörrar och portar på uthus – kurs inom landsbygdsprogrammet, Helena Rosenberg, 2013
12. Kvistofta församlings kyrkor – utrustning för värmesystem, Bårslövs sn, Fjärestad sn, Glumslöv sn och Kvistofta sn, AM, Maria Sträng, 2014
13. Östra kyrkogården i Lund, Lunds stad, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jacobsson och Anna Rabow, 2014
14. Gundrastorp – Ekholmens dammverk, Vittsjö sn, AM, Helena Rosenberg, 2013–14
15. Bäckaskog slott 2014, Kiaby sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013–14
16. Krubbemölla – omläggning av stråtak, Vitaby sn, AM, Emelie Petersson, 2014
17. Glimmebodagården – vårdåtgärder 2014, Brösarp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014
18. Brönnestad kyrkogård, Brönnestad sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson och Emelie Petersson, 2013
19. Sankt Nicolai kyrka – tillbyggnad vindfång, Trelleborgs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
20. Ignaberga kyrka – invändig renovering, Ignaberga sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
21. Tomelilla Byagård – Vård- och underhållsplan, Tryde sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg och Lars Buhrgard, 2014
22. Heliga Trefaldighetskyrkans kyrkogård, Kristianstad sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson, Boel Nordgren och Cissela Olsson, 2013
23. Vallkärra kyrkogård, Vallkärra sn, VP, Åsa Jacobsson, Anna Rabow och Carin Strümpel-Alftén, 2014
24. Kåseholm. Natur- och kulturvården – en översikt, Tryde sn, DK, Cissela Olsson, 2014.
25. Skurups kyrka, kalkmålningar i kor och absid, Skurups sn, AM, Linn Ljunggren, 2014
26. Hassle Bösarps kyrka – utvändig renovering, Hassle Bösarp sn, AM, Anna Rabow, 2014
27. Burlövs gamla prästgård - putslagning, Burlöv sn, AM, Anna Rabow, 2014
28. Skiffertak på Klippans bruk, Klippans sn, AM, Helene Stalin Åkesson och Linn Ljunggren, 2014
29. Fastighetsvillan Pålsvä kyrkogård, Helsingborgs sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2014
30. Glimmebodagården – golvundersökning 2014, Brösarp sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2014

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

